

**PRVA OPĆA
KONFERENCIJA WAYS-a
(World Academy of Young
Scientists)**

Marrakech, Maroko 11–13. prosinca, 2004.

Prva opća konferencija WAYS-a (*World Academy of Young Scientists* – Svjetska akademija mladih znanstvenika) održana je u Marrakechu u Maroku od 11. do 13. prosinca 2004. godine. Na konferenciji je sudjelovalo 142 sudionika iz 75 zemalja iz cijelog svijeta, zastupajući sve znanstvene discipline, s predominacijom u prirodnim i tehničkim znanostima. Također su sudjelovali i predstavnici međunarodnih organizacija, odnosno po jedan predstavnik sljedećih organizacija: ISESCO (*Islamic Educational, Scientific and Cultural Organization*), ICS (*International Council for Science* iz Pariza), SciDev (*Science and Development Network* iz Londona), TWAS (*Third World Academy of Young Scientists*), *Illinois Mathematics and Science Academy*, te tri predstavnika UNESCO-a. Organizatori su bili: WAYS, UNESCO (*United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation*), ISESCO, TWAS i *Ministry of National Education, Higher Education, Executive Training and Scientific Research Morocco*.

Formiranje WAYS-a vezano je uz uspješan nastavak Međunarodnog foruma mladih znanstvenika (*International Forum of Young Scientists* – IFYS) održanog pod pokroviteljstvom UNESCO-a 1999. godine. Prepoznajući nove izazove znanosti i probleme s kojima se suočavaju mladi znanstvenici na početku 21. stoljeća, sudionici IFYS-a odlučili su uspostaviti organizaciju koja bi funkcionirala kao forum za razmjenu mišljenja mladih znanstvenika, te uspostavljanje komunikacije s donosiocima odluka u znanstvenoj politici. Mladi su znanstvenici 2003. godine uspostavljanjem WAYS-a potvrdili glavne odluke donesene na IFYS-u. Uz UNESCO, glavnu je ulogu u poticaju za stvaranje WAYS-a dala i mađarska Vlada,

konkretno, Mađarska akademija znanosti i umjetnosti. Novi statut WAYS-a kreiranjem pet glavnih znanstvenih sekcija (prirodne znanosti; medicinske znanosti i znanosti o životu; inženjering i kompjutorske znanosti; agrikultura i znanost o okolišu; te društvene i humanističke znanosti) fokusira buduće napore članova WAYS-a na određena prioritetna područja. Također je dogovoreno uspostavljanje regionalnih jedinica, čijim bi se umreživanjem stvorili temelji za konstruktivnije djelovanje mladih znanstvenika na regionalnoj i svjetskoj razini. Trenutačno Svjetska akademija mladih znanstvenika okuplja više od 1.000 članova, a sjedište je organizacije u Budimpešti.

Glavni ciljevi WAYS-a strukturirani su na sljedeći način: a) participacija u donošenju odluka u znanosti; b) uspostavljanje komunikacije s drugim organizacijama djelatnicima na području znanstvene politike; c) stvaranje sustava mentorstva koji bi mladim znanstvenicima omogućio efikasnije znanstveno obrazovanje i planiranje karijere; d) uspostavljanje nagrade kao priznanja mladim istraživačima; e) organiziranje konferencija i tečajeva na temu znanstvene politike, te predstavljanje WAYS-a i potpora sudjelovanju članova; f) redovito informiranje javnosti o aktivnostima WAYS-a; g) stvaranje i održavanje infrastrukture relevantne za postizanje ciljeva organizacije, kao i omogućavanje pristupa novim članovima; h) osiguravanje sredstava za potporu aktivnostima članova u skladu s ciljevima WAYS-a; i) što bolja koordinacija aktivnosti članova u skladu s ciljevima WAYS-a; j) suradnja s vladinim i nevladinim organizacijama koje podupiru ciljeve WAYS-a.

U statutu WAYS-a stoji da se organizacija izričito protivi zalaganju za partijsko-političke, ideološke ili religijske aktivnosti, te će djelovati demokratski i transparentno, predstavljajući mišljenja i interese svih članova. Članstvo u WAYS-u podrazumijeva ispunjavanje sljedećih kriterija: dob između 15. i 40. godine života; studiranje, podučavanje ili sudjelovanje u znanosti u ranom razdoblju karijere; prihvaćanje ciljeva i statuta organizacije; plaćanje članarine. Prva opća konferencija WAYS-a je, osim usuglašavanja teksta

Statuta i izbora tijela organizacije (1. generalne skupštine; 2. upravnog odbora; 3. nadzornog odbora; 4. predsjednika; 5. odbora za reviziju; 6. znanstvenih odsjeka; 7. regionalnih jedinica; 8. tajništva; 9. savjetodavnog odbora), uključivala i prezentaciju radova i spoznaja pozvanih i izabranih govornika te okrugle stolove.

Na konferenciju su sa svojim izlaganjima pozvani sljedeći govornici: Yves Quééré (*The virtues of scientific education in school*); David Dickson (*From research to policy: the critical role of science communication*); Peggy Connolly (*Laboratories of ideas and international scientific collaboration: building capacity, creating a culture of peace*); Guntram Bauer (*The postdoctoral trap: a global challenge for science policy*). Izlaganja su održali i mladi znanstvenici čije su teme prihvaćene od strane organizacijskog odbora konferencije: Nagwa A. Meguid (*Women and research: a need for tune up*); Judith Gervain (*When interdisciplinary means international and intercultural*); Serge Sawadogo (*From the back of beyond to the heart of science*); Samuel C. Wassmer (*Research in the right place: back to Africa*); Mohamed Maanan (*The role of young scientists in the civil society: solution-seeking to environmental problems*); Damjan Nemeć (*Ethics in science and research – just another phancy phrase*); Victoria Mendizabal (*New ways in the science, technology and society movement: a proposal*); Aleksander Stroyuk (*Fundamental Changes in the conception of scientific research: from the paradigm of objects and methods towards problem-solving*). Struktura predstavljenih radova pružila je bogat uvid u složenost i varijacije problema s kojima se susreću mladi znanstvenici u svom obrazovanju i radu. Iako su znanost i tehnologija integralni dijelovi naše sadašnjosti i budućnosti, paradoks je u tome što je znanost nedostupna većini mladih i u razvijenim i u nerazvijenim zemljama.

Također su održana dva kruga paralelnih okruglih stolova: A1 (*Ways between different generations/groups of scientists*) i A2 (*Developing the underdeveloped: the role of science*), te B1 (*Science and society: the young scientists' contribution*) i B2 (*Ways of communicating and sharing knowledge*). Glavni do-

prinos okruglih stolova bio je identifikacija problema mladih znanstvenika te prezentacija pojedinačnih strategija za poboljšavanje situacije mladih na području obrazovanja i zapošljavanja.

Zaključne preporuke konferencije donose smjernice koje bi se mogle upotrijebiti i za kreiranje sveobuhvatne strategije djelovanja prema mladim znanstvenicima i rješavanja njihove trenutačne nepovoljne situacije. Temeljni uvjet za poboljšanje situacije odnosi se na oporavljanje ekonomske situacije, kao temelja svake efikasne akcije. Daljnji koraci koji trebaju biti poduzeti uključuju: podizanje svijesti javnosti o položaju mladih znanstvenika, otvaranje kanala obrazovanja, zapošljavanja i mogućnosti objavljivanja radova u stručnim svjetskim časopisima, uvođenje sustava kontrole kvalitete, te rad na dijalogu koji bi uključivao vrlo širok raspon institucija i organizacija – od vladinih do nevladinih. Bitno je i stvaranje kvalitetne i djelotvorne mreže za razmjenu informacija i znanja, dovoljno transparentne da u nju mogu biti uključeni svi segmenti društva, značajni za poboljšanje situacije mladih znanstvenika. Održavanje sljedeće opće konferencije predviđeno je za dvije godine. U međuvremenu svi članovi regionalnih jedinica, kao i znanstvenih klubova imaju zadatak umrežavanja na projektima koji bi mogli biti važni široj znanstvenoj zajednici. Također svi predstavnici zemalja trebaju ustrojiti podjedinicu WAYS-a na državnoj razini. U ovom će procesu umrežavanja također trebati otvoriti kanale kojima će se promovirati dijalog znanstvene zajednice i šireg društva.

Dunja Potočnik